

Keyser, Thomas de

(AMSTERDAM 1596/97 - IDEM 1667)

Leerde van 1616 af twee jaar bij zijn vader, de architect en beeldhouwer Hendrick de Keyser. Vermoedelijk bleef hij steeds in Amsterdam gevestigd. Schilder van portretten en enkele historiestukken.

Lit.: R. Oldenbourg, *Thomas de Keyser's Tätigkeit als Maler*, Leipzig, 1911./
MACLAREN, blz. 207 e.v.

82 Vaandrig

Inv.nr. 59-1946

Paneel, 56 x 44 cm.

Toest.: verspreide retouches (o.v.)

Röntgenf.: hoofd en lijf van man en paard

Verso: op lijst met verf: '166'

Herk.: Veil. Amsterdam (F. Muller), 22 november 1910, nr. 76, met afb., als:

Ludolf de Jongh, voor f. 2.750,- aan Moes, vermoedelijk voor of op verzoek van Bredius. / In 1911 in de verz. (blijkens Oldenbourg)

Lit.: Oldenbourg, op.cit., blz. 62, 79 nr. 66. / MED. 1922, blz. 128. / KNUTTEL,
blz. 33, 41 nr. 45. / DE WIT, blz. 27. / BERGEN

Tent.: Kleykamp 1915, cat.nr. 9

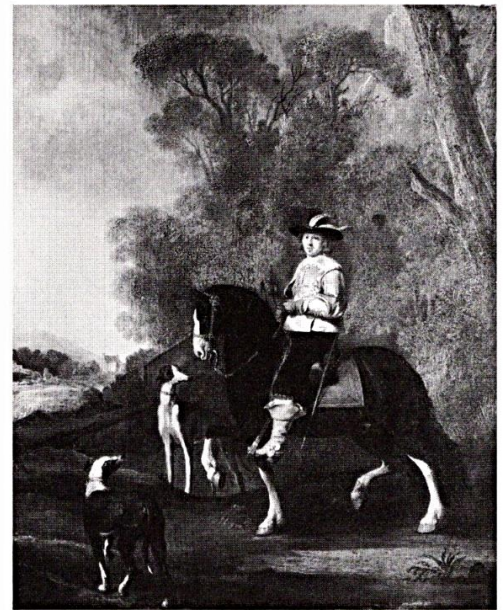

Het schilderij is gevat in een fraaie, handgesneden en vergulde 17de eeuwse lijst, wel waarschijnlijk de oorspronkelijke (afb. 82A; mee afgebeeld in veil.cat. 1910). In 1910 geveild als een werk van Ludolf de Jongh. In 1911 door Oldenbourg opgenomen in zijn catalogus van eigenhandige werken van Thomas de Keyser. Bergen achtte het stuk niet eigenhandig vanwege het verschil in kwaliteit met andere, wel gemerkte ruitersportretten van de meester. Daarbij dacht hij ongetwijfeld aan het sublieme portret van 'Pieter Muylman te paard' in het Rijksmuseum te Amsterdam (cat.1934, nr. 1350) en wellicht aan de vrijwel even fraaie 'Twee ruiters' in de Gemäldegalerie te Dresden (cat.1930, nr. 1543). Echter, een door zijn veel lossere opzet en ook door de stijl, de modellering der kleding etc. met ons stuk verwant 'Ruitersportret' in het Städelsches Institut te Frankfort is voluit door De Keyser gemonogrammeerd (afb. 82B).¹

Reeds Oldenbourg zag het verband tussen beide stukken en dateerde ze in de jaren 1630. Op het onze achtte hij ook het landschap door De Keyser geschilderd, op dat te Frankfort door een andere hand. Ik stel mij voor dat deze werken als 'modello' dienden voor grotere schilderijen of voor zeer veel uitvoeriger afgewerkte portretten, zoals bovengenoemde te Amsterdam en Dresden.

Volgens cat.tent. 1915 is voorgesteld '*Cornelis van Davelaer, die de gardes d'honneur aanvoerde bij het bezoek van Maria de Medicis aan Amsterdam in 1638*'. Van Gelder (in: Med. 1922) en Knuttel noemen de man mogelijk deelnemer aan deze intocht, zonder hem een naam te geven. Een en ander is uiteraard geheel hypothetisch.

¹ Cat.1924, nr. 187; Oldenbourg, op.cit. nr.57.

Afb. 82B Th. de Keyser, paneel, 71 x 56 cm., gemon.
Frankfort a. M., Staedelsches Kunstinstitut

Afb. 82A Lijst van cat. nr. 82